

Rolnummer 2060
Arrest nr. 46/2002 van 13 maart 2002

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende de artikelen 30*bis* en 30*ter*, § 9, 2°, van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders en de artikelen 400 tot 404 en 408, § 2, 2°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Bergen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en A. Arts, en de rechters L. François, M. Bossuyt, E. De Groot, J.-P. Snappe en E. Derycke, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij vonnis van 26 september 2000 in zake de n.v. Services et travaux Servitra tegen de registratiecommissie van Henegouwen, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 18 oktober 2000, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Bergen de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schenden de artikelen 30*bis* en 30*ter*, § 9, 2°, van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders en de artikelen 400 tot 404 en 408, § 2, 2°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen (1992), zoals van kracht op 13 oktober 1998, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat, door toe te staan dat de schrapping van de registratie van een aannemer wordt uitgevoerd nadat zich een situatie van samenloop van schuldeisers van die aannemer heeft voorgedaan, met name in geval van invereffeningstelling, die bepalingen ten bate van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid en van de ontvanger der belastingen aangewezen door de directeur-generaal der directe belastingen krachtens artikel 22 van het koninklijk besluit van 5 oktober 1978, een echt voorrecht instellen dat rang neemt vóór de andere algemene en bijzondere voorrechten ingesteld bij wet, waarbij hun de mogelijkheid wordt geboden te ontsnappen aan de regel van de samenloop, waaraan de niet-bevoorrechte schuldeisers zijn onderworpen ingeval de activa ontoereikend zijn, ten belope van de inhoudingen die de medecontractanten van die aannemer aldus moeten verrichten met toepassing van artikel 30*bis*, § 3, van de wet van 27 juni 1969 en van artikel 402 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

De n.v. Services et travaux Servitra is sinds 1997 in vereffening; zij vordert voor de verwijzende rechter de vernietiging van een beslissing van 13 oktober 1998 waarbij zij als geregistreerd aannemer door de daartoe opgerichte commissie wordt geschrapt. De beslissing is gebaseerd op het feit dat eiseres aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (hierna R.S.Z.) bijdragen verschuldigd is en achterstand heeft opgelopen in de betaling van diverse belastingheffingen. Eiseres meent dat zij in de juridische onmogelijkheid verkeert om welke betaling dan ook uit te voeren en om met de sociale en de fiscale administratie over een afbetalingsplan te onderhandelen, meer bepaald wegens de situatie van samenloop die ten gevolge van de vereffeningsprocedure is ontstaan.

De Rechtbank stelt vast dat de bouwheer die een beroep heeft gedaan op een aannemer die vervolgens wordt geschrapt, krachtens de artikelen 30*bis*, §§ 1, 3 en 7, van de wet van 27 juni 1969, krachtens de artikelen 400, 402, 404, § 2, 422 en 423 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen (hierna W.I.B.) 1992 en krachtens artikel 19, 4°, van de hypotheekwet ertoe gehouden is een bedrag van 15 pct. van de som die hij aan de aannemer verschuldigd is en die hij na de schrapping betaalt, in te houden en aan de R.S.Z. en de ontvanger der belastingen door te storten, dat hij hoofdelijk aansprakelijk is voor de betaling van de socialezekerheidsbijdragen en van de belastingsschulden van zijn medecontractant, ten belope van respectievelijk 50 pct. en 35 pct. van de totale prijs van de werken (exclusief B.T.W.), dat de schuldvorderingen van de R.S.Z. en van de Schatkist ten aanzien van de bouwheer bevoorrecht zijn (ook in geval van faillissement of elke andere samenloop van schuldeisers, alsook in geval van cessie, derdenbeslag, inpandgeving en inbetalinggeving) en dat de R.S.Z. en de ontvanger der belastingen ten aanzien van de bouwheer over een rechtstreekse vordering beschikken.

Onder verwijzing naar de rechtspraak is de Rechtbank van oordeel dat die bepalingen ten gunste van de R.S.Z. en de Staat een echt voorrecht in het leven roepen, dat rang neemt na de andere bij wet ingevoerde algemene en bijzondere voorrechten, zodat die bepalingen, door de aldus aangebrachte afwijkingen, de regel van

de gelijkheid van de schuldeisers onwerkzaam maken, welke regel is bekrachtigd door de wettelijke bepalingen inzake faillissementen, vereffening alsook voorrechten en hypotheke en dat, mochten die bepalingen worden beschouwd als zijnde in strijd met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, de betwiste beslissing haar wettelijke grondslag zou verliezen, omdat die vaststelling een « wettelijk » verzet zou uitmaken tegen het feit dat de schrapping van de registratie van de aannemer die in een dergelijke toestand komt te verkeren, zou kunnen worden verwezenlijkt.

De Rechtbank is ook nog van oordeel dat de registratieprocedure ertoe strekt te controleren of de aannemers hun sociaalrechtelijke en fiscaalrechtelijke verplichtingen naleven en aan de wettelijke en reglementaire bepalingen voldoen en dat het onderzoek naar de voorwaarden waaraan de toekenning van de registratie moet voldoen, bevestigt dat de door de wetgever nagestreefde hoofddoelstelling erin bestaat, onder het voorwendsel de strijd aan te binden tegen de praktijken van de koppelbazen, te zorgen voor de transparantie van de ondernemingen uit de bouwsector in het licht van zowel de reglementering inzake de toegang tot het beroep, als de wetgeving op de handelsvennootschappen (meer bepaald wat betreft het faillissement) en vooral in het licht van de sociaalrechtelijke en fiscaalrechtelijke verplichtingen. De Rechtbank stelt zich bijgevolg de vraag of de voorkeursbehandeling die de R.S.Z. en de Staat genieten, van die aard is dat die doelstelling kan worden bereikt en redelijkerwijze in verhouding staat met het beoogde doel; bijgevolg heeft de Rechtbank de hierboven aangehaalde prejudiciële vraag aan het Hof gesteld.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikking van 18 oktober 2000 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 29 november 2000 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 9 december 2000.

Memories zijn ingediend door :

- de n.v. Services et travaux Servitra, met maatschappelijke zetel te 6180 Courcelles, rue du 28 juin 1919 17, bij op 11 januari 2001 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 12 januari 2001 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 13 maart 2001 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de Ministerraad, bij op 5 april 2001 ter post aangetekende brief;
- de n.v. Services et travaux Servitra, bij op 12 april 2001 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 29 maart 2001 en 26 september 2001 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 18 oktober 2001 en 18 april 2002.

Bij beschikkingen van 22 mei 2001 en 26 september 2001 heeft het Hof de zetel aangevuld respectievelijk met de rechters J.-P. Snappe en E. Derycke.

Bij beschikking van 14 november 2001 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 5 december 2001, nadat het de prejudiciële vraag had geherformuleerd.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 15 november 2001 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 5 december 2001 :

- zijn verschenen :
- . Mr. G. Derreveaux, advocaat bij de balie te Charleroi, voor de n.v. Services et travaux Servitra;
- . Mr. A. Gillet, advocaat bij de balie te Nijvel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers L. François en E. De Groot verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de prejudiciële vraag

A.1. De Ministerraad meent dat de Rechtbank had kunnen afzien van het stellen van een prejudiciële vraag, omdat niet valt in te zien in welk opzicht de ongrondwettigheid van het bijzonder voorrecht van artikel 403, § 2, van het W.I.B. 1992 zou beletten dat een aannemer als geregistreerd aannemer wordt geschrapt zodra - zoals de verwijzende rechter trouwens heeft toegegeven - is voldaan aan de wettelijke voorwaarden van schrapping.

Ten aanzien van de in het geding zijnde bepalingen

A.2.1. De Ministerraad herhaalt dat het Hof van Cassatie sinds een arrest van 11 juni 1987 beslist dat de inhoudingen waartoe de bouwheer met toepassing van de in het geding zijnde bepalingen gehouden is, de uitdrukking zijn van een door de wetgever aan de R.S.Z. en aan de Schatkist toegekend bijzonder voorrecht en dat de inhoudingsverplichting geldt in alle gevallen van schrapping, zelfs in geval van schrapping ten gevolge van een faillissement. De Ministerraad stelt dat die bepalingen werden gewijzigd bij een wet van 6 juli 1989 teneinde te verduidelijken wat de rechtspraak al had aanvaard : de wetgever heeft dus de R.S.Z. en de Schatkist een bijzonder voorrecht (ook nog een exclusief recht, een supervoorrecht of een rechtstreekse vordering genoemd) toegekend, waarvan de grondslag wordt bepaald op 15 pct. van de bedragen die de bouwheer verschuldigd is aan de aannemer die als geregistreerd aannemer is geschrapt, en dat rang neemt naast de andere aan de Schatkist toegekende zekerheden en waarborgen zoals het algemeen voorrecht op roerende goederen (artikelen 422 en 423 van het W.I.B. 1992) en de wettelijke hypotheek van de Schatkist (artikelen 425 tot 432 van het W.I.B. 1992).

A.2.2. De Ministerraad wijst erop dat de in het geding zijnde bepalingen werden vervangen door koninklijke besluiten van 26 september 1998 en dat de regels die van toepassing zijn in geval van een samenloop van schuldeisers, voortaan vervat liggen in de huidige artikelen 408 van het W.I.B. 1992 en 30bis, § 11, van de wet van 27 juni 1969. Aan de voorheen beoogde gevallen (faillissement, cessie, derdenbeslag, inpandgeving, inbetalinggeving) werd de in artikel 1798 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde rechtstreekse vordering toegevoegd.

Ten aanzien van de vergelijkbaarheid en de draagwijdte van de in het geding zijnde bepalingen

A.3.1. De Ministerraad is van oordeel dat de rechter een inadequate vergelijking maakt tussen, enerzijds, de rechten die gewoonlijk aan de gewone schuldeisers en de schuldeisers met een algemeen voorrecht worden toegekend en, anderzijds, de rechten die aan de schuldeisers met een bijzonder voorrecht worden toegekend : de Schatkist en de R.S.Z. genieten geen enkele voorkeursbehandeling ten aanzien van de andere schuldeisers met een bijzonder voorrecht en in geval van een faillissement moeten enkel de gewone schuldeisers en de schuldeisers met een algemeen voorrecht de individuele invordering van hun schuldvorderingen schorsen. De schuldeisers met een bijzonder voorrecht mogen daarentegen, ondanks het faillissement, de invordering van hun schuldvorderingen voortzetten op de goederen die de grondslag van hun zekerheden uitmaken. In zijn memorie van antwoord wijst de Ministerraad erop dat de tegenpartij zich vergist omtrent de aard van het in de betwiste bepalingen verleende voorrecht : het gaat immers niet om een algemeen voorrecht waarvan de grondslag wordt bepaald op 15 pct. van de bedragen die de bouwheer verschuldigd is aan de aannemer die als geregistreerd aannemer is geschapt, en waarvoor de regel van de samenloop en de schorsing van de individuele invordering in geval van faillissement enkel gelden voor de gewone schuldeisers en de schuldeisers met een algemeen voorrecht; het gaat daarentegen om een bijzonder voorrecht dat rang neemt naast de andere aan de Schatkist toegekende zekerheden en waarborgen zoals het « algemeen » voorrecht op roerende goederen (artikelen 422 en 423 van het W.I.B. 1992) en de wettelijke hypotheek van de Schatkist (artikelen 425 tot 432 van het W.I.B. 1992) en waardoor de schuldeisers met een bijzonder voorrecht ondanks het faillissement de invordering van hun schuldvorderingen kunnen voortzetten op de goederen die de grondslag van hun zekerheden uitmaken.

A.3.2. De n.v. Servitra is van oordeel dat de in het geding zijnde voorrechten geen bijzondere voorrechten zijn, aangezien de belastingadministratie en de R.S.Z. enkel houder zijn van een algemeen voorrecht.

De in het geding zijnde wet bevestigt de rechtspraak van het Hof van Cassatie, dat van oordeel is dat, aangezien de wet van 4 augustus 1978 geen onderscheid maakt tussen de oorzaken van de niet-registratie, de inhoudingsverplichting blijft bestaan zelfs in geval van schrapping ten gevolge van een faillissementsvonnis. Maar in de rechtsleer wordt die rechtspraak betwist : enerzijds, omdat het faillissement een einde maakt aan het risico dat de wetgever had willen vermijden (wat de aannemer niet meer kan innen, kan hij ook niet verduisteren); anderzijds, omdat de toepassing van die bepalingen na de uitspraak van het faillissement rechtstreeks in aanvaring komt met de beginselen van het faillissementsrecht.

Indien de wetgever de Schatkist en de R.S.Z. een bijzonder voorrecht had willen verlenen, had hij – aldus de n.v. Servitra – de wet op de voorrechten en hypotheeken gewijzigd, volgens welke de voorrang tussen de bevoorrechte schuldeisers wordt geregeld naar de verschillende aard van de voorrechten en de Schatkist geen voorrecht kan verkrijgen ten nadele van vroeger door derden verkregen rechten (artikel 15). Nu blijkt echter dat de wetgever nooit de bedoeling heeft gehad de schuldeisers met een algemeen voorrecht op roerende goederen in een voorkeursituatie te plaatsen, maar daarentegen wel de praktijken van de koppelbazen te bestrijden, welke praktijken na het faillissement of het ontstaan van een wettelijke samenloop van de schuldeisers verdwijnen. Ten slotte kunnen de in het geding zijnde bepalingen voor het overige niet worden geïnterpreteerd als zijnde een bijzonder voorrecht, in zoverre hun toepassing niet ertoe leidt dat de R.S.Z. en de Schatkist een gewoon bijzonder voorrecht verkrijgt, maar wel het recht voor die schuldeisers om gewoon aan de samenloop met de andere schuldeisers te ontsnappen, omdat de inhouding wordt verricht voordat de voorrechten op het tegoed van de schuldeisers worden aangerekend.

Ten gronde

A.4.1. De n.v. Servitra beweert dat de samenloop als gevolg van haar invereffeningstelling belet dat de schulden inzake de socialezekerheidsbijdragen en de belastingsschulden worden betaald, omdat zij geen betalingen kan uitvoeren of met de sociale en de fiscale administratie over een afbetalingsplan kan onderhandelen zonder de toestand van de samenloop tussen de schuldeisers te verbreken.

Zij meent dat de toepassing van de in het geding zijnde bepalingen in aanvaring komt met de beginselen van het faillissementsrecht, het recht inzake vereffeningen alsook het recht inzake voorrechten en hypotheeken, die bepalen dat de activa worden verdeeld met inachtneming van ieders rechten en van de bij wet bepaalde volgorde van de voorrechten. Zodra de schuldvorderingen van de gefailleerde, een niet-geregistreerde aannemer of een aannemer die ten gevolge van het faillissement of de invereffeningstelling als geregistreerd aannemer werd geschapt, van de te verdelen activa deel uitmaken en de fiscus en de R.S.Z. schuldeisers met een algemeen voorrecht zijn (artikel 19, 4°, van de hypotheekwet en artikelen 422 en 423 van het Wetboek van de

inkomstenbelastingen), leiden de in het geding zijnde bepalingen tot een discriminerende inkorting van de onder de schuldeisers te verdelen activa, waarbij de R.S.Z. en de fiscus een voorkeursituatie genieten in vergelijking met hun algemeen voorrecht op roerende goederen, omdat zij over een supervoorrecht beschikken en, meer nog, gewoon aan de samenloop ontsnappen.

Hoewel de hoofddoelstelling van de in het geding zijnde bepalingen erin bestaat de praktijken van de koppelbazen te bestrijden, is het risico op fraude onbestaand of minder groot in geval van een samenloop, omdat de activiteiten in dat geval enkel worden voortgezet op grond van een aan de curator of de vereffenaar verleend authentiek of gerechtelijk mandaat, en op zijn volledige verantwoordelijkheid in het licht van de bij wet ingevoerde strikte regels; het behoud van de inhoudingsverplichting is bijgevolg niet redelijk in verhouding met het beoogde doel.

A.4.2. De Ministerraad meent dat indien het Hof de betrokken situaties vergelijkbaar acht, er gelet op de lering van zijn arresten rekening moet worden gehouden met het feit dat de procedure tot invordering van de belasting en van de sociale bijdragen tot op zekere hoogte van de gemeenrechtelijke regels kan afwijken.

De in het geding zijnde bepalingen, die de openbare orde raken, zijn evenwel het gevolg van de bekommernis de strijd aan te binden tegen de verstoring van de arbeidsmarkt en tegen de fiscale fraude, meer bepaald ten gevolge van de niet-betaling van belastingen en sociale bijdragen. De verwijzende rechter heeft geen acht geslagen op die andere hoofddoelstelling van de wetgever. Enkel het door de in het geding zijnde bepalingen verleende bijzondere voorrecht zou het mogelijk maken die doelstelling te bereiken : het staat immers vast dat de bedrijfssector waarop die bepalingen slaan, bestaat uit een groot aantal ondernemingen met een kortstondig bestaan die zich ervoor hoeden te investeren in activa in de vorm van gebouwen en uitrusting (zie hieromtrent : Verslag namens de Commissie voor de Financiën, *Parl. St.*, Senaat, 1988-1989, nr. 736-3, p. 16) en waarvan de schuldvorderingen lastens de bouwheren doorgaans werden overgedragen of verpand. Het was op zijn zachtst gezegd een illusie te hopen dat de hierboven aangehaalde doelstelling kon worden bereikt, namelijk een verlies aan fiscale en sociale inkomsten vermijden, door de rechten van de Schatkist te beperken tot enkel die zekerheden en waarborgen die de belastingadministratie in geval van samenloop gewoonlijk aanwendt, namelijk het algemeen voorrecht op roerende goederen (artikelen 422 en 423 van het W.I.B. 1992) en de wettelijke hypotheek van de Schatkist (artikelen 425 tot 431 van het W.I.B. 1992).

Hierop antwoordt de n.v. Servitra dat de doelstelling erin bestaat de praktijken van de koppelbazen te bestrijden en dat het behoud van die inhoudingen na het ontstaan van de samenloop, in plaats van die doelstelling te verwezenlijken, juist integendeel een grove onrechtvaardigheid in het leven roept ten aanzien van de andere schuldeisers, die ook het slachtoffer zijn van diezelfde koppelbazen.

A.4.3. Ten aanzien van de door de tegenpartij aangehaalde hypothese van een samenloop van schuldeisers in geval van een faillissement of een vereffening, waarbij de activiteiten eventueel worden voortgezet door de curator of de vereffenaar op grond van een authentiek of gerechtelijk mandaat, wat de inhoudingsverplichting niet zou kunnen rechtvaardigen, merkt de Ministerraad in zijn memorie van antwoord op dat het Hof van Cassatie in zijn arresten van 28 april 1983 en 2 mei 1994 de rechten van de Schatkist (en van de R.S.Z.) al in de gewenste zin heeft beperkt : de inhouding van 15 pct. die de bouwheer na het faillissement verricht, kan immers door de ontvanger der belastingen enkel worden aangerekend op de belastingschulden van de niet-geregistreerde aannemer voor zover die inhouding betrekking heeft op werken die vóór het faillissement werden uitgevoerd. Wanneer de inhoudingen slaan op werken die na het faillissement werden uitgevoerd in geval van voortzetting van de activiteiten door de daartoe door de rechtbank van koophandel behoorlijk gemachtigde curator (artikel 47 van de faillissementswet van 8 augustus 1997), moet de Schatkist daarentegen de door de bouwheer ingehouden bedragen aan de curator teruggeven (Cass. 2 mei 1994, *J.L.M.B.* 1994, p. 1022), waarbij dezelfde redenering geldt voor de R.S.Z.

Hierop repliceert de tegenpartij dat uit de hierboven aangehaalde arresten blijkt dat de inhoudingen niet mogen worden verricht op bedragen die in het kader van een voortzetting van de activiteiten door de curator verschuldigd zijn, in zoverre de medecontractant niet de gefailleerde is (het door de in het geding zijnde bepalingen beoogde geval), maar wel de curator zelf.

- B -

B.1. De aan het Hof voorgelegde prejudiciële vraag vermeldt als onderwerp de artikelen 30*bis* en 30*ter*, § 9, 2°, van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders en de artikelen 400 tot 404 en 408, § 2, 2°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 zoals die op 13 oktober 1998 van kracht waren.

B.2.1. Uit de feiten van de zaak en de motivering van het verwijzingsvonnis blijkt dat de prejudiciële vraag in werkelijkheid enkel slaat op artikel 30*bis*, § 1, eerste lid, § 3, eerste en tweede lid, en § 7, van de wet van 27 juni 1969 en op de artikelen 400, eerste lid, 402, eerste en tweede lid, en 408, § 1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992. Het Hof heeft daarom in zijn beschikking van 14 november 2001 de prejudiciële vraag geherformuleerd als volgt :

« Schenden artikel 30*bis*, § 1, eerste lid, § 3, eerste en tweede lid, en § 7, van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders en de artikelen 400, eerste lid, 402, eerste en tweede lid, en 408, § 1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, zoals van kracht op 13 oktober 1998, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat, door toe te staan dat de schrapping van de registratie van een aannemer wordt uitgevoerd nadat zich een situatie van samenloop van schuldeisers van die aannemer heeft voorgedaan, met name in geval van invereffeningstelling, die bepalingen ten bate van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid en van de ontvanger der belastingen aangewezen door de directeur-generaal der directe belastingen krachtens artikel 22 van het koninklijk besluit van 5 oktober 1978, een echt voorrecht instellen dat rang neemt vóór de andere algemene en bijzondere voorrechten ingesteld bij wet, waarbij hun de mogelijkheid wordt geboden te ontsnappen aan de regel van de samenloop, waaraan de niet-bevoorrechte schuldeisers zijn onderworpen ingeval de activa ontoereikend zijn, ten belope van de inhoudingen die de medecontractanten van die aannemer aldus moeten verrichten met toepassing van artikel 30*bis*, § 3, van de wet van 27 juni 1969 en van artikel 402 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen ? »

B.2.2. Artikel 30*bis*, § 1, eerste lid, § 3, eerste en tweede lid, en § 7, van de wet van 27 juni 1969, in de versie zoals van toepassing volgens de verwijzende rechter, bepaalt :

« Art. 30*bis*. § 1. Eenieder die voor de uitvoering van de door de Koning te bepalen werkzaamheden een beroep doet op iemand die niet geregistreerd is als aannemer voor de toepassing van dit artikel en van artikel 299*bis* van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, is hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van de bijdragen voor sociale zekerheid, de bijdrageopslagen en verwijlintresten verschuldigd door zijn medecontractant aan de

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid. Deze aansprakelijkheid wordt beperkt tot 50 pct. van de totale prijs van het werk, exclusief belasting over de toegevoegde waarde.

[...]

§ 3. Degene die een beroep doet op een niet geregistreerde medecontractant voor de uitvoering van een in § 1 bepaalde werkzaamheid, is verplicht bij iedere betaling die hij aan die medecontractant doet, 15 pct. van het door hem verschuldigde bedrag, exclusief belasting over de toegevoegde waarde, in te houden en te storten bij de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid volgens de door de Koning te bepalen modaliteiten. De aldus gestorte bedragen worden in voorkomend geval in mindering gebracht van het bedrag waarvoor hij bij toepassing van § 1 aansprakelijk gesteld wordt.

Degene die een beroep heeft gedaan op een geregistreerde medecontractant van wie de registratie wordt geschrapt in de loop van de uitvoering van de overeenkomst, moet de in het vorige lid bedoelde inhouding en storting doen bij elke betaling aan zijn medecontractant verricht na de schrapping van de registratie.

[...]

§ 7. Dit artikel blijft van toepassing in geval van faillissement of elke andere samenloop van schuldeisers alsook bij cessie, beslag onder derden, inpandgeving en inbetalinggeving. »

De artikelen 400, eerste lid, 402, eerste en tweede lid, en 408, § 1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, in de versie zoals van toepassing volgens de verwijzende rechter, bepalen :

« Art. 400. Eenieder die voor de uitvoering van de door de Koning te bepalen werkzaamheden een beroep doet op iemand die niet geregistreerd is als aannemer voor de toepassing van dit artikel en van artikel 30*bis* van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, is hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van de belastingschulden van zijn medecontractant. Deze aansprakelijkheid wordt beperkt tot 35 pct. van de totale prijs van het werk, exclusief belasting over de toegevoegde waarde. »

« Art. 402. Degene die een beroep doet op een niet geregistreerde medecontractant voor de uitvoering van een in artikel 400 bedoelde werkzaamheid, is verplicht bij iedere betaling die hij aan die medecontractant doet, 15 pct. van het door hem verschuldigde bedrag, exclusief belasting over de toegevoegde waarde, in te houden en te storten bij de door de Koning aan te wijzen ambtenaar volgens de door hem te bepalen modaliteiten. De aldus gestorte bedragen worden in voorkomend geval in mindering gebracht van het bedrag waarvoor hij bij toepassing van het eerste lid van voormeld artikel 400 aansprakelijk gesteld wordt.

Degene die een beroep heeft gedaan op een geregistreerde medecontractant van wie de registratie wordt geschrapt in de loop van de uitvoering van de overeenkomst, moet de in het

vorige lid bedoelde inhouding en storting doen bij elke betaling aan zijn medecontractant verricht na de schrapping van de registratie. »

« Art. 408. § 1. De artikelen 405 tot 407 blijven van toepassing in geval van faillissement of elke andere samenloop van schuldeisers alsook bij cessie, beslag onder derden, inpandgeving en inbetalinggeving. »

B.3.1. De in het geding zijnde bepalingen maken een verschil in behandeling tussen, enerzijds, de Staat en de R.S.Z. en, anderzijds, de andere schuldeisers van een aannemer die niet is geregistreerd of die als aannemer werd geschrapt en wiens schuldeisers zich in een toestand van samenloop bevinden, in zoverre die bepalingen, doordat zij de bouwheer, schuldenaar van de aannemer, verplichten 15 pct. van het door hem verschuldigde bedrag (exclusief B.T.W.) in te houden en naar gelang van het geval aan de belastingadministratie of aan de R.S.Z. door te storten en doordat zij de bouwheer ten belope van 35 pct. en 50 pct. van de totale prijs van de werken (exclusief B.T.W.) hoofdelijk aansprakelijk maken voor de betaling, naar gelang van het geval, van de door de aannemer verschuldigde belastingen of bijdragen, de Staat en de R.S.Z. een dubbel voordeel verlenen ten aanzien van de andere schuldeisers.

B.3.2. Afgezien van de in het geding zijnde bepalingen worden de rechten van de Staat gewaarborgd door een algemeen voorrecht op roerende goederen (artikelen 422 en 423 van het W.I.B. 1992) en door een wettelijke hypotheek van de Schatkist (artikelen 425 tot 432 van het W.I.B. 1992) en worden de rechten van de R.S.Z. gewaarborgd door een algemeen voorrecht op roerende goederen (artikel 19, 4^o*ter*, van de hypotheekwet).

B.3.3. Door te beweren dat de in het geding zijnde bepalingen geen verschil in behandeling zouden maken tussen de Staat en de R.S.Z., enerzijds, en de andere schuldeisers die hij « schuldeisers met een bijzonder voorrecht » noemt en die niettegenstaande de samenloop de individuele invordering van hun schuldvorderingen mogen voortzetten op de goederen die tot zekerheid strekken, anderzijds, en door te stellen dat beide voornoemde overheden zich niet in een situatie bevinden die vergelijkbaar is met die van de gewone schuldeisers en de schuldeisers met een algemeen voorrecht, werpt de Ministerraad een exceptie op waarvan het onderzoek samenvalt met het onderzoek over de grond van de zaak.

B.4. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.5.1. Het stelsel van de registratie van de aannemers strekt ertoe door middel van grondige onderzoeken de correcte toepassing door hen van de fiscale en sociale wetgeving te waarborgen (*Parl. St.*, Senaat, 1977-1978, nr. 415-1, p. 38).

Volgens de parlementaire voorbereiding gaan de in het geding zijnde maatregelen uit van de bekommernis om de strijd aan te binden tegen de koppelbazen en de bedrieglijke praktijken die ontstaan, enerzijds, uit de niet-betaling van sociale bijdragen, bedrijfsvoorheffing en B.T.W. en, anderzijds, uit het bezetten van een belangrijk aantal arbeidsplaatsen door personen die sociale uitkeringen genieten en die prestaties verrichten met schending van de bepalingen betreffende de toekenning van die uitkeringen, of door buitenlanders die niet gemachtigd zijn te werken, wat tot gevolg heeft dat het aanbod vermindert voor de werkzoekenden die in orde zijn met de voorschriften (*idem*, p. 36).

B.5.2. Teneinde te waarborgen dat die doelstellingen kunnen worden bereikt, is het niet onredelijk de regeling inzake de registratie van de aannemers te koppelen aan bepalingen die voor hun medecontractanten verplichtingen in het leven roepen, zodat zij weten dat, indien zij een overeenkomst willen sluiten met een aannemer die niet geregistreerd zou zijn, zij het risico lopen gedeeltelijk gehouden te zijn tot betaling van de belastingschulden en van de sociale bijdragen welke die aannemer verschuldigd zou zijn. Zo wil men bereiken dat niemand er belang bij heeft een beroep te doen op de diensten van niet-geregistreerde aannemers (*Parl. St.*, Senaat, 1977-1978, nr. 415-1, p. 38).

B.5.3. Die doelstelling wordt niet beïnvloed door het ontstaan van het faillissement of van elke andere samenloop van schuldeisers: immers, de werkzaamheid kan worden

voortgezet en vereist dat de kwaliteit van de voorwaarden waarin die wordt uitgeoefend, gewaarborgd blijft. In dat opzicht dient te worden opgemerkt dat het Hof van Cassatie heeft beslist dat de curatoren recht hebben op teruggave van de inhoudingen die de bouwheer met toepassing van de in het geding zijnde bepalingen na het faillissement heeft verricht (Cass. 2 mei 1994, *Pas.*, p. 429), met dien verstande dat die beperking enkel van toepassing is wanneer de activiteiten worden voortgezet door de curator.

De in het geding zijnde maatregel is niet onevenredig ten overstaan van de toestand van de andere schuldeisers en rekening houdend met de doelstellingen die erin bestaan de belangen van de Schatkist en van de sociale zekerheid te vrijwaren, alsook de praktijken van de koppelbazen te bestrijden. De procedure van invordering van overheidsinkomsten mag, in dat opzicht en teneinde de overheid in staat te stellen haar verbintenissen ten aanzien van de collectiviteit na te komen, tot op zekere hoogte van het gemeen recht afwijken. Tijdens de bespreking van een wet tot wijziging van de in het geding zijnde bepalingen heeft de wetgever trouwens opgemerkt :

« Deze laatsten [de koppelbazen] blijken evenwel hun fraudeprocédés aan die reglementering te hebben aangepast : zij leven de formele voorschriften van de bestaande reglementering na, doch blijven in gebreke en dienen zich als onvermogen aan wanneer de eerste initiatieven voor de invordering van hun fiscale en sociale schulden worden genomen.

De fraude is aanzienlijk, daarom achtte de Regering nieuwe maatregelen ter bestrijding van die praktijken noodzakelijk. » (*Parl. St.*, Senaat, 1988-1989, nr. 736-5, p. 4)

B.6. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zeft voor recht :

Artikel 30*bis*, § 1, eerste lid, § 3, eerste en tweede lid, en § 7, van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders en de artikelen 400, eerste lid, 402, eerste en tweede lid, en 408, § 1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet, in zoverre ze van toepassing blijven in geval van faillissement of elke andere samenloop van schuldeisers.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 13 maart 2002, door de voormelde zetel, waarin rechter E. De Groot voor de uitspraak is vervangen door rechter L. Lavrysen, overeenkomstig artikel 110 van de voormelde wet.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

M. Melchior